

вата – музика и изобразително изкуство. За да се преодолеят трудностите, породени от липсата на възможности за общуване между деца с различен етнически произход, програмата за децата роми предвижда съвместни дейности, празници и взаимни посещения на български и ромски деца, които са в различни детски градини.

Целта на програмата е да се предоставят на ромските деца условия, при които те по-лесно да преодоляват трудностите при общуване в училище и при овладяване на езика. Реализирането на тази цел предполага създаването на условия, при които да се осъществи комуникативно сближаване на деца с различен етнически произход, като се дава приоритет на говора и се увеличават комуникативните компетенции.

Програмата се опира на следните принципи и стратегии:

- » родителите роми да бъдат убедени, че децата им се нуждаят от научаването на български език и от подготовката им за училище чрез родителски срещи и посещения на родителите на открити занимания;
- » неотделяне на децата роми в специални учебни заведения, за да могат лесно да се интегрират към заобикалящата ги социална среда. Затова заедно с фондация „Романи бахт“ Самоков и Британският ноу-хау фонд организираха и проведоха пилотен проект, наречен „Да живеем заедно, да се учим един от друг“. Децата в предучилищна възраст се обхващат в смесени етнически групи още от тригодишна възраст. Основната образователна стратегия е не само да се изучава български език, но и културата на двата етноса. При този вариант има назначени и помощник-възпитатели – роми със средно образование, които помагат на учителите в установяването на контакта с децата роми и при запознаване с културата на ромите. Този вариант се реализира в две детски градини в Самоков;
- » преодоляване на конфронтацията между културата на семейството на децата роми и българската култура при постъпване в учебното заведение и адаптацията и социализацията им в новата култура.

Методите и организацията на работата по програмата са подчинени на изследване на промените в степенята на владение на български език, социалната приспособимост на децата в новата среда, установяване на степенята на практическата интелигентност и на готовността за интелектуален труд.

В хода на реализирането на тази програма изследователи, учители, родители, спонсори и общественици се убедиха, че обучението на децата от предучилищна възраст в детска градина от смесен (по етнически признак) тип е най-добрият модел за постигане на готовност за училище на ромските деца, за тяхната социализация и за подготовката им да възприемат различни кодове за социално общуване. Смесеното обучение помага на децата да опознаят не само своята култура, но и културата на другия етнос, да усвоят от нея достъпните неща и така по-лесно да общуват помежду си. Посещаването на детски градини от смесен тип до голяма степен гарантира осигуряването на равен старт в училище.

Специализираната програма на НИО е първата по рода си, която на-

„Да живеем заедно, да се учим един от друг“